

Na każdej polskiej monecie kolekcjonerskiej znajdują się:

- nominal
- wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej
- napis: Rzeczpospolita Polska
- rok emisji

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci oraz do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie: nbp.pl/plany-emisyjne

Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerem 22 185 17 05.

Sprzedż wartości kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych NBP oraz przez sklep internetowy NBP.

27 sierpnia 2024 roku Narodowy Bank Polski planuje wprowadzenie do obiegu monety o nominale 10 zł „Ofiarom obozu koncentracyjnego Stutthof”.

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat, nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi. Pełni funkcję banku banków, tworząc warunki do działania systemu bankowego. Jest również jednym z najważniejszych ośrodków naukowo-analitycznych w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych. Więcej o NBP: nbp.pl

Narodowy Bank Polski

Dbamy o wartość polskiego pieniądza

NARODOWY
BANK POLSKI

Pamięci więźniów warszawskiego Pawiaka

Monety kolekcjonerskie

Pamięci więźniów warszawskiego Pawiaka

21 sierpnia 2024 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu srebrną monetę o nominale 10 zł „Pamięci więźniów warszawskiego Pawiaka”.

Więzienie Pawiak – symbol walki o niepodległość kilku pokoleń Polaków – funkcjonowało w latach 1835–1944. Jego mury izolowały osadzonych będących w zdecydowanej większości więźniami politycznymi, którzy najpierw podjęli walkę z rosyjskim zaborcą, a później – z niemieckim okupantem.

Decyzja o budowie placówki zapadła w 1829 r. W latach 1830–1836 trwały prace budowlane, zaś pierwszych więźniów osadzono tam w 1835 r. Nowo powstały budynek był usytuowany między ulicami: Dzielną, nieistniejącą dziś Więzienną oraz Pawią, od której nazwy przyjęło się zwyczajowe określenie obejmujące nie tylko budynek, ale i cały kompleks więzienny.

W latach 80. XIX w. pojawiła się konieczność wyodrębnienia na Pawiaku oddziału żeńskiego, na który zaadaptowano sąsiedni dwupiętrowy budynek sądów. Kiedy wybuchła wojna rosyjsko-turecka, potocznie zwana serbską, mieścił się w nim szpital dla przywożonych z tamtego frontu rosyjskich żołnierzy, przez co w latach późniejszych oddział żeński zaczęto nazywać Serbią.

Początkowo za mury Pawiaka trafiali więźniowie kryminalni, polityczni zaś byli kierowani do X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej. Sytuacja zmieniła się po wybuchu w 1863 r. powstania styczniowego, kiedy mury cytadeli nie mogły pomieścić wszystkich aresztowanych. Wówczas zapadła decyzja o konieczności osadzania więźniów politycznych na Pawiaku.

Najtragiczniejszy w dziejach więzienia był czas II wojny światowej. Wówczas w jego murach przetrzymywano schwytanych członków podziemia oraz przypadkowych przechodniów aresztowanych na ulicy w trakcie łapanek. Na Pawiak trafiały nie tylko pojedyncze osoby, mężczyźni bądź kobiety, lecz także całe

rodziny z małymi dziećmi oraz przyszłe matki w zaawansowanej ciąży. Od października 1939 r. do sierpnia 1944 r. przez Pawiak przeszło około 100 tys. osób, z czego 37 tys. zginęło w tzw. warszawskim pierścieniu śmierci (Palmiry, Magdalenka, Las Kabacki, Wólka Węglowa, Wydmy Łuże, Rembertów, Wawer, okolice Jabłonny), a później w ruinach getta. Blisko 60 tys. więźniów wywieziono do obozów koncentracyjnych: Auschwitz-Birkenau, Stutthofu, Majdanka, Ravensbrück.

21 sierpnia 1944 r., w ramach zaplanowanej ucieczki z Warszawy przed zbliżającym się frontem, Niemcy wysadzili w powietrze kompleks więzienny Pawiaka. Wśród

Nominał 10 zł

metal: Ag 999/1000

stempel: lustrzany, selektywne
złocenie

średnica: 32,00 mm

masa: 14,14 g

brzeg (bok): gładki

nakład: do 10 000 szt.

Projektant: Grzegorz Pfeifer

Emitent: NBP

Na zlecenie NBP monety wyprodukowała
Mennica Polska SA

wielu dowodów zbrodni, które zostały pochłonięte przez ruiny, znalazła się również kartoteka więźniów, dlatego prawdopodobnie nigdy nie poznamy imion i nazwisk wszystkich osób więzionych w pawiackich murach. Ważne jest jednak to, że mimo upływu lat pamięć o ofiarach tego strasznego miejsca jest wciąż kultywowana.

Joanna Gierczyńska

Na rewersie monety zaprezentowano Pomnik Drzewa Pawiackiego na tle krat więziennych. Na awersie umieszczono fragment wejścia do Muzeum Więzienia Pawiak.